

Mandatering vervolgingsbeslissing beperkt

mr. T. van der Goot
advocaat te Leeuwarden*

Op 21 maart jl. besliste het Hof Leeuwarden¹ dat een gangbare dagvaardingspraktijk bij rijden onder invloed niet deugt.² Een ambtenaar van een ander parket dan dat van de vervolgende officier kan nu niet meer de beslissing nemen om te vervolgen.

Een verdachte van rijden onder invloed werd door de politie in Groningen in de nachtelijke uren aangehouden. Na de ademanalyse werd contact opgenomen met een parketsecretaris in Assen. Deze nam de beslissing om te vervolgen voor de rechtbank in Groningen. De verdachte kreeg direct de dagvaarding mee. De vraag was of een officier van Justitie zijn bevoegdheid tot vervolging in dit soort zaken ook mag mandateren aan parketsecretarissen die aan een ander parket zijn verbonden.

'AAN HET PARKET VERBONDEN'

De officier van Justitie³ kan zijn bevoegdheid om tot vervolging te besluiten opdragen aan andere bij het parket werkzame ambtenaren. Aan de vroegere jurisprudentiële regel⁴ is inmiddels een wettelijke basis verschaft in art. 126 Wet op de rechterlijke organisatie.⁵ Dit artikel bepaalt onder meer dat de officier van Justitie bevoegdheden kan mandateren. De wet regelt niets over de vraag of een dergelijk mandaat ook mag gelden voor ambtenaren die aan een ander parket zijn verbonden. De wet bepaalt wel dat het slechts is toegestaan 'voorzover het hoofd van het parket daarmee heeft ingestemd'.⁶ In de onderhavige casus was de parketsecretaris in Assen bij besluit van de hoofdofficier van Justitie in Groningen uitdrukkelijk belast met het nemen van vervolgingsbeslissingen in zaken met betrekking tot alcoholdelicten ex art. 8 WVV 1994, een en ander vanzelfsprekend conform de aanwijzingen, richtlijnen en handleidingen op dit gebied. De hoofdofficier van Justitie in Assen had schriftelijk met een dergelijk mandaat aan 'zijn' parketsecretaris ingestemd. Kortom, beide hoofden van de desbetreffende parketten waren met het mandaat akkoord.

Nu de wet niets regelt over een dergelijke situatie, heeft het hof verwezen naar de wetsgeschiedenis. Daarin is niet expliciet aandacht besteed aan de onderhavige mandateringspro-

blematiek; impliciet echter wel. De MvT⁷ vermeldt op dit punt onder meer: 'Het is wenselijk dat niet iedere officier van Justitie zelf kan bepalen of en in hoeverre een bevoegdheid namens hem door een ander wordt uitgeoefend. Daarom is vastgelegd dat daarvoor toestemming vereist is van het hoofd van het parket. Op die wijze wordt bereikt dat binnen een parket eenzelfde lijn wordt gekozen (...). Voorts volgt uit het eerste lid dat op grond van die bepaling slechts mandaat kan worden verleend aan andere bij het betreffende parket werkzame ambtenaren. Dit betekent derhalve dat – los van de gevallen waarin mandaat überhaupt niet mogelijk is – op grond van deze bepaling niet kan worden gemandateerd aan ambtenaren die niet bij het parket werkzaam zijn, zoals bijvoorbeeld politieambtenaren.'

Een zuiver taalkundige uitleg van het begrip 'aan het parket verbonden ambtenaar' had volgens de verdediging al hebben moeten leiden tot de conclusie dat mandaat enkel is toegestaan aan ambtenaren die aan het parket van de officier van Justitie (in casu Groningen) zijn verbonden.

GEEN RECHTSTREEKS TOEZICHT

Volgens het hof behoudt een officier van Justitie die mandaat verleent zelf 'volledig de verantwoordelijkheid voor de beslissingen die een gemandateerde ambtenaar neemt en moet [hij] bovendien aanwijzingen kunnen geven als onder omstandigheden afgeweken moet worden van de op schrift gestelde aanwijzingen en richtlijnen. Rechtstreeks toezicht door een officier van Justitie op het werk van een gemandateerde ambtenaar is hiervoor een vereiste.' Van dit rechtstreeks toezicht was echter niet gebleken en bovendien lag een dergelijk toezicht niet voor de hand, nu de officier van Justitie en de parketsecretaris aan verschillende parketten waren verbonden en dus op verschillende plaatsen werkten.

Nu hier door het hof werd vastgesteld dat de Assense parketsecretaris zijn bevoegdheid vanuit Assen uitoefende en dat bovendien niet was gebleken dat de Assense parketsecretaris was benoemd tot onbezoldigd ambtenaar bij het parket in Groningen, kon volgens het hof niet worden gesproken van een 'aan het (Groningse) parket verbonden ambtenaar' en evenmin van een 'bevoegdheid die onder toezicht van een (Groningse) officier van Justitie wordt uitgeoefend'. Dat er een mandaatbesluit lag dat de bevoegdheid in algemene bewoordingen vaststelde, doet volgens het hof hieraan niet af. Het verklaarde de inleidende dagvaarding nietig.⁸

Kortom, de praktijk waarin vooral in eenvoudige zaken een ambtenaar van een ander parket de vervolgingsbeslissing neemt, is gezien deze uitspraak van de baan. Enkel secretarissen die zijn verbonden aan het parket van de vervolgende officier van Justitie zijn tot het nemen van deze beslissingen bevoegd.

NOTEN

- * De auteur is werkzaam bij Anker & Anker Strafrechtadvocaten te Leeuwarden.
- 1 Gerechtshof Leeuwarden 21 maart 2003, *Nieuwsbrief Strafrecht* 2003, 178.
- 2 Zie ook rechtbank Groningen 3 september 2002, *Nieuwsbrief Strafrecht* 2002, 318 waarin in een andere zaak deze mandateringspraktijk wel rechtsgeldig werd geacht.
- 3 Art. 126 lid 1 WRO bepaalt dat naast de officier van Justitie deze bevoegdheid ook toekomt aan de officier enkelvoudige zittingen en de advocaat-generaal.
- 4 Vgl. o.m. HR 1 juli 1997, NJ 1998, 49.
- 5 Wet van 18 april 1827, *Stb.* 20 en laatstelijk gewijzigd bij wet van 6 december 2001, *Stb.* 2001, 584.
- 6 Art. 126 lid 1 WRO.
- 7 TK 1996-1997, 25 392, nr. 3, p. 41.
- 8 Gelet op HR 14 maart 2000, NJ 2000, 423 zal dit moeten leiden tot een nietigheid van de dagvaarding en niet tot niet-ontvankelijkheid van het OM.